

ROZHODNUTÍ

PROVÁDĚCÍ ROZHODNUTÍ KOMISE (EU) 2018/1134

ze dne 5. července 2018

o použitelnosti článku 34 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU v případě zakázek zadávaných na určité činnosti související s maloobchodními dodávkami elektřiny a zemního plynu v České republice

(oznámeno pod číslem C(2018) 4194)

(Pouze české znění je závazné)

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie (SFEU),

s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES⁽¹⁾, a zejména na čl. 35 odst. 3 uvedené směrnice,

s ohledem na žádost podanou Českou republikou,

po konzultaci s Poradním výborem pro veřejné zakázky,

vzhledem k těmto důvodům:

1. SKUTKOVÝ STAV

ŽÁDOST

- (1) Dne 2. listopadu 2016 podala Česká republika (dále jen „žadatel“) Komisi žádost podle čl. 35 odst. 1 směrnice 2014/25/EU (dále jen „žádost“).
- (2) Žádost se týká těchto činností, které jsou v ní popsány:
 - a) maloobchodních dodávek elektřiny velkým zákazníkům s „automatickým průběhovým měřením“ A nebo „manuálním průběhovým měřením“ B, kteří dostávají od dodavatelů individualizované nabídky (dále jen „maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům“);
 - b) maloobchodních dodávek elektřiny malým obchodním zákazníkům a domácnostem s „neprůběhovým měřením“ C, kteří dostávají od dodavatelů standardizované nabídky (dále jen „maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům“);
 - c) maloobchodních dodávek zemního plynu velkým zákazníkům s i) automatickým průběhovým měřením s dálkovým (A) nebo měsíčním (B) odečtem, kteří mají roční spotřebu nejméně 4,2 GWh, nebo s ii) neintervalovým měřením s měsíčním odečtem, kteří mají roční spotřebu mezi 0,63 a 4,2 GWh, kteří od dodavatelů obvykle dostávají individualizované nabídky (dále jen „maloobchodní dodávky zemního plynu velkým zákazníkům“);
 - d) maloobchodních dodávek zemního plynu malým obchodním zákazníkům a domácnostem s neintervalovým měřením s jiným než měsíčním odečtem, kteří mají roční spotřebu nižší než 0,63 GWh a od dodavatelů obvykle dostávají standardizované nabídky (dále jen „maloobchodní dodávky zemního plynu malým zákazníkům“).
- (3) K žádosti byl přiložen dopis Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“) České republiky datovaný 30. září 2016 a doplňující dopis od téhož orgánu ze dne 14. června 2017 (dále jen „stanovisko ÚOHS“).

⁽¹⁾ Úř. věst. L 94, 28.3.2014, s. 243.

- (4) V dopise ze dne 30. září 2016, který ÚOHS vydal v reakci na žádost Ministerstva průmyslu a obchodu České republiky o stanovisko k žádosti o vynětí maloobchodního prodeje elektřiny a plynu v České republice z oblasti působnosti směrnice 2014/25/EU, ÚOHS uvedl, že „nedisponoval dostatečným časovým prostorem pro provedení sektorového šetření v daných oblastech, které by mu umožňovalo aktuálně zmapovat situaci na relevantních trzích pro potřeby“ žádosti ministerstva. V uvedeném dopise nakonec ÚOHS zaujal toto stanovisko: „Lze mít za to, že vynětí trhu dodávek elektřiny a plynu konečným zákazníkům v ČR dle článku 34 směrnice by nemělo mít negativní dopad na hospodářskou soutěž na uvedených trzích. Tento závěr Úřadu⁽¹⁾ je založen na podkladech poskytnutých ministerstvem průmyslu a obchodu. Úřad si v této souvislosti vyhrazuje právo svoje stanovisko přehodnotit v případě, že na příslušných trzích dojde ke strukturálním či jiným podstatným změnám, případně dojde ke korekci dat, na nichž byly založeny Úřadu poskytnuté informace.“
- (5) Doplnující dopis ÚOHS ze dne 14. června 2017 vycházel z „jiných podání České republiky [...] a údajů poskytnutých nezávislým organizátorem trhu (OTE) a také ze strany některých podniků působících na relevantních trzích, včetně skupiny ČEZ (ČEZ) a společnosti Pražská plynárenská“. V tomto doplnujícím dopise bylo poukázáno zejména na řadu znepokojujících aspektů vyjádřených Komisí v souvislosti s trhem pro maloobchodní prodej elektřiny malým zákazníkům, jako je vysoká koncentrace trhu, nízká míra změn dodavatele a vertikální integrace skupiny ČEZ. V jeho závěru bylo uvedeno, že nic nebrání tomu, aby všechny trhy, na něž se vztahuje žádost, byly vyňaty z oblasti působnosti směrnice.
- (6) K žádosti byla rovněž přiložena zpráva poradenské společnosti⁽²⁾ (dále jen „zpráva CRA“).
- (7) Komise zaslal žadateli žádosti o doplňující informace ve dnech 31. ledna 2017, 24. března 2017, 27. března 2017, 21. dubna 2017, 1. června 2017, 28. června 2017 a 21. prosince 2017, na které žadatel odpověděl ve dnech 16. února 2017, 28. března 2017, 31. března 2017, 3. května 2017, 10. května 2017, 9. června 2017, 1. srpna 2017 a 12. dubna 2018. Kromě toho se na žádost žadatele Komise ve dnech 31. ledna 2017, 28. února 2017, 29. března 2017, 30. května 2017 a 9. června 2017 setkala se zástupci žadatele. Žadatel poskytl rovněž doplňující informace dne 27. ledna 2017.

2. PRÁVNÍ RÁMEC

- (8) Na udělování zakázek na vykonávání činností souvisejících s maloobchodními dodávkami elektřiny a plynu se uplatňuje směrnice 2014/25/EU, pokud není tato činnost předmětem výjimky podle článku 34 uvedené směrnice.
- (9) Podle směrnice 2014/25/EU se zakázky, jejichž účelem je umožnit výkon jedné z činností, na které se směrnice vztahuje, neřídí touto směrnicí, pokud je činnost v členském státě, ve kterém má být vykonávána, přímo vystavena hospodářské soutěži na trzích, na které není omezen přístup. Přímé vystavení hospodářské soutěži se posuzuje na základě objektivních kritérií s ohledem na specifické vlastnosti příslušného odvětví.

3. POSOUZENÍ

3.1. NEOMEZENÝ PŘÍSTUP NA TRH

- (10) Přístup na trh se považuje za neomezený, pokud dotčený členský stát provedl a uplatňuje příslušné právní předpisy Unie k otevření daného odvětví nebo jeho části. Tyto právní předpisy jsou uvedeny v příloze III směrnice 2014/25/EU. Pokud jde o odvětví elektřiny, jedná se o směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES⁽³⁾. Pokud jde o odvětví zemního plynu, jedná se o směrnici Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES⁽⁴⁾.
- (11) Česká republika provedla směrnice 2009/72/ES a 2009/73/ES ve vnitrostátním právu zákonem č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích (dále jen „energetický zákon“)⁽⁵⁾.

⁽¹⁾ Termínem „Úřad“ je zde označen ÚOHS.

⁽²⁾ Zpráva společnosti Charles River and Associates ze dne 9. října 2016 nazvaná „An Economic Assessment of the Extent of Competition on the Czech Markets for Retail supply of Electricity and Gas“ (Ekonomické posouzení míry hospodářské soutěže na českých trzích s maloobchodními dodávkami elektřiny a plynu).

⁽³⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o zrušení směrnice 2003/54/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55).

⁽⁴⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 2003/55/ES (Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94).

⁽⁵⁾ K dispozici na adrese <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-458> a http://aplikace.mvcr.cz/sbirka-zakonu/SearchResult.aspx?q=458/2000&typeLaw=zakon&what=Cislo_zakona_smlouvy.

- (12) Dne 7. prosince 2017 zaslala Komise ministru zahraničních věcí České republiky výzvu (č.j. 2017/2152 – řízení o nesplnění povinnosti) (dále jen „výzva“) týkající se nesprávného provedení směrnic 2009/72/ES a 2009/73/ES do českého právního řádu. Vzhledem k tomu, že předpoklad neomezeného přístupu na trh stanovený v čl. 34 odst. 3 prvním pododstavci směrnice 2014/25/EU by se neměl vztahovat na záležitosti, které jsou předmětem řízení o nesplnění povinnosti, Komise dne 21. prosince 2017 vyzvala elektronickou poštou žadatele, aby předložil své připomínky k této záležitosti a objasnil, zda je přístup na trh neomezený fakticky i právně, v souladu s čl. 34 odst. 3 druhým pododstavcem směrnice 2014/25/EU.
- (13) Žadatel v odpovědi ze dne 12. dubna 2018 prohlásil, že přístup na trh je fakticky neomezený, a uvedl tyto hlavní argumenty: nízké náklady na vstup, neexistence jiných překážek vstupu na trh, velký počet licencí udělených pro obchodování s elektřinou a plynem ⁽¹⁾ a velký počet maloobchodníků, kteří v současnosti působí na trzích pro maloobchodní dodávky elektřiny a plynu ⁽²⁾. Žadatel dále uvedl, že způsob, jakým byla ustanovení práva Unie, jichž se výzva týká, promítnuta do vnitrostátního práva, nemá za následek právní omezení přístupu na trhy pro maloobchodní prodej elektřiny a plynu. Žadatel v této souvislosti rovněž prohlásil, že konkrétní otázky vznesené v řízení o nesplnění povinnosti se přístupu na trh buď netýkaly, anebo s ním souvisely jen potenciálně.
- (14) Pokud jde o otázku, zda je přístup na trh volný fakticky, souhlasí Komise s argumenty, které žadatel předložil, zvláště s existencí velkého počtu maloobchodníků působících na vnitrostátní úrovni na trhu pro maloobchodní prodej elektřiny i plynu, z něhož lze vyvodit, že přístup na tyto trhy je fakticky neomezený.
- (15) Pokud jde o otázku, zda je přístup na trh neomezený právně, vzala Komise na vědomí vysvětlení žadatele ohledně způsobu, jakým byly problematické aspekty popsáné ve výzvě ošetřeny ve vnitrostátních právních předpisech. Komise tato vysvětlení analyzovala s ohledem na požadavky směrnice 2014/25/EU, tj. šlo o to posoudit, zda by daná ustanovení vnitrostátního práva a s nimi související znepokojení projednávaná v rámci řízení o nesplnění povinnosti mohla vést k faktickému omezení přístupu na trh ve smyslu článku 34 směrnice 2014/25/EU. Po přezkoumání argumentů žadatele Komise souhlasí s argumentem, z něhož žadatel vycházel při všech svých vysvětleních, a sice že konkrétní otázky, které byly vzneseny v rámci řízení o nesplnění povinnosti, se přímo netýkají přístupu na trh. Komise rovněž bere v úvahu argument žadatele, že je vhodné nahlížet na český právní systém jako celek, a to zejména pokud jde o povinnost vykládat relevantní ustanovení vnitrostátního práva způsobem, který je v souladu s požadavky práva EU. Přestože tedy obavy vznesené v rámci řízení o nesplnění povinnosti stále přetrvávají, a aniž je dotčeno ono řízení o nesplnění povinnosti, má Komise pro účely tohoto rozhodnutí a postupu podle směrnice 2014/25/EU za to, že přístup na trh na území České republiky je právně neomezený.
- (16) Na základě předchozích závěrů je Komise toho názoru, že podmínka neomezeného přístupu na trh uvedená v čl. 34 odst. 1 směrnice 2014/25/EU je v tomto případě splněna.

3.2. PŘÍMÉ VYSTAVENÍ HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽI

- (17) Přímé vystavení hospodářské soutěži by mělo být hodnoceno na základě různých ukazatelů, z nichž žádný není sám o sobě rozhodující. Pokud jde o trhy dotčené tímto rozhodnutím, jedním kritériem, které by mělo být vzato v úvahu, je podíl hlavních účastníků daného trhu. Vzhledem k charakteristice daných trhů by měla být vzata v úvahu i další kritéria.
- (18) Toto rozhodnutí nemá dopad na uplatňování pravidel hospodářské soutěže a na jiné oblasti unijního práva. Zejména kritéria a metody používané k posouzení přímého vystavení hospodářské soutěži podle článku 34 směrnice 2014/25/EU nejsou nutně totožné s těmi, které jsou používány k provedení posouzení podle článku 101 nebo 102 SFEU nebo nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ⁽³⁾. Tento názor potvrdil v nedávném rozsudku Tribunál ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ 388 licencí udělených pro obchodování s elektřinou a 229 licencí pro obchodování s plynem (viz odpověď žadatele ze dne 12. dubna 2018 na žádost Komise o informace ze dne 21. prosince 2017, s. 1).

⁽²⁾ 71 aktivních dodavatelů v oblasti maloobchodních dodávek elektřiny a 68 aktivních dodavatelů v oblasti maloobchodních dodávek plynu (viz odpověď žadatele ze dne 12. dubna 2018 na žádost Komise o informace ze dne 21. prosince 2017, s. 1).

⁽³⁾ Nařízení Rady (ES) č. 139/2004 ze dne 20. ledna 2004 o kontrole spojování podniků (nařízení ES o spojování) (Úř. věst. L 24, 29.1.2004, s. 1).

⁽⁴⁾ Rozsudek ze dne 27. dubna 2016, Österreichische Post AG v. Komise, T-463/14, EU:T:2016:243, bod 28.

- (19) Je třeba mít na paměti, že cílem tohoto rozhodnutí je stanovit, zda jsou činnosti, na něž se žádost vztahuje, vystaveny takové míře hospodářské soutěže (na trzích, na které není omezen přístup ve smyslu článku 34 směrnice 2014/25/EU), která zajistí, že i v případě neuplatňování podrobných pravidel pro zadávání veřejných zakázek stanovených ve směrnici 2014/25/EU bude zadávání veřejných zakázek za účelem výkonu dotčených činností probíhat transparentním a nediskriminačním způsobem založeným na kritériích, která kupujícím umožňují určit řešení, jež je z celkového hlediska ekonomicky nejvýhodnější.
- (20) V této souvislosti je důležité uvést, že ne všichni účastníci dotčených trhů podléhají pravidlům o zadávání veřejných zakázek. Proto by společnosti působící na těchto trzích, které uvedeným pravidlům nepodléhají, měly zpravidla možnost vyvíjet konkurenční tlak na účastníky trhu, kteří pravidlům pro zadávání veřejných zakázek podléhají ⁽¹⁾.

RELEVANTNÍ TRHY PRODUKTŮ

Maloobchodní dodávky elektřiny

- (21) Jak již Komise konstatovala v minulosti ⁽²⁾, maloobchodní dodávky elektřiny zahrnují celkový prodej elektřiny konečným zákazníkům, čili domácnostem a malým průmyslovým a obchodním zákazníkům na jedné straně (tj. zákazníkům napojeným na soustavu nízkého napětí, u nichž neprobíhá průběhové měření ⁽³⁾) a velkým průmyslovým a obchodním zákazníkům na straně druhé (tj. zákazníkům zpravidla napojeným na soustavu vysokého a středního napětí, u nichž probíhá „půlhodinové měření“ ⁽⁴⁾).
- (22) Ve své rozhodovací praxi český ÚOHS ⁽⁵⁾ rovněž zvažoval segmentaci maloobchodního trhu podle různých kategorií konečných zákazníků, ale nakonec ponechal definici otevřenou.
- (23) Žadatel rozlišuje tři kategorie zákazníků.
- a) Velké obchodní zákazníky představují i) zákazníci s „automatickým průběhovým měřením“ – především zákazníci s měřením zatížení, kteří jsou napojeni na soustavu vysokého a středního napětí, a ii) zákazníci s „manuálním průběhovým měřením“ – především zákazníci, kteří jsou napojeni na soustavu nízkého napětí ⁽⁶⁾. Velcí zákazníci obvykle dostávají individualizované nabídky od dodavatelů, nebo kupují elektřinu přímo na komoditních burzách. V roce 2015 představovali přibližně [...] ⁽⁷⁾ celkové spotřeby elektřiny (tj. objemově [...] TWh z [...] TWh) ⁽⁸⁾.
- b) Malí obchodní zákazníci a domácnosti se vyznačují „nepřůběhovým měřením“. Tito zákazníci dostávají od dodavatelů standardizované nabídky a od roku 2006 si mohou svobodně vybrat svého dodavatele elektřiny. V roce 2015 tato kategorie představovala přibližně [...] celkové spotřeby elektřiny (tj. objemově [...] TWh z [...] TWh) ⁽⁸⁾.
- c) Ostatní zákazníci. Tato třetí kategorie zahrnuje velké obchodní zákazníky, jako jsou provozovatelé místních distribučních zón (dále jen „MDZ“) ⁽⁹⁾, kteří jsou zároveň výrobci elektřiny a maloobchodníky, a průmyslové parky připojené k MDZ. Tito velcí zákazníci mohou kupovat elektřinu od jiných dodavatelů než provozovatelů MDZ, a proto spadají do kategorie velkých zákazníků, jak je definována výše. V roce 2015 tato třetí kategorie představovala přibližně [...] % celkové spotřeby elektřiny (tj. objemově [...] TWh z [...] TWh).
- (24) Vzhledem ke skutečnostem uvedeným ve 21. až 23. bodě odůvodnění pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 34 směrnice 2014/25/EU, a aniž je dotčeno uplatňování jiných právních předpisů Unie, jsou relevantními výrobními trhy pro účely tohoto rozhodnutí, pokud jde o maloobchodní dodávky

⁽¹⁾ Podle žadatele na trzích, kterých se tato žádost týká, jsou zadavateli ve smyslu čl. 4 odst. 1 směrnice 2014/25/EU, kteří tudíž podléhají pravidlům pro zadávání veřejných zakázek, pouze společnost ČEZ Prodej a Pražská Plynárenská (dále jen „PP“).

⁽²⁾ Věc COMP/M.3440 — EDP/ENI/GDP, 56. bod odůvodnění.

⁽³⁾ Viz věc COMP/M.6225, *Molaris/Commerz Real/RWE/Amprion*, ze dne 23. srpna 2011; COMP/M.5467, *RWE/Essent*, ze dne 23. června 2009.

⁽⁴⁾ Viz věci COMP/M.5512, *Electrabel/E.ON*, ze dne 16. října 2009; COMP/M.5496, *Vattenfall/Nuon Energy*, ze dne 22. června 2009.

⁽⁵⁾ Rozhodnutí ÚOHS č. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě ze dne 21. prosince 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; rozhodnutí ÚOHS č. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř ze dne 7. července 2016, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./RIGHT POWER a.s.

⁽⁶⁾ Viz zpráva CRA, s. 17, poslední odstavec.

⁽⁷⁾ [...] důvěrné informace

⁽⁸⁾ Viz zpráva CRA, s. 18, tabulka 3.

⁽⁹⁾ Žadatel uvedl, že MDZ započaly svoji činnost jako výrobní konkrétních velkých průmyslových zákazníků, kteří postupně přeměnili tyto výrobní na průmyslové parky, jež zahrnují svoje vlastní výrobní zařízení i výrobní zařízení jiných velkých průmyslových zákazníků, kteří jsou u průmyslového zákazníka s původní výrobnou v nájmu.

elektřiny v České republice, tyto trhy: a) maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům (velkým průmyslovým a obchodním zákazníkům s průběžným měřením, včetně zákazníků uvedených ve 23. bodě odůvodnění písm. c), a b) maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům (domácnostem a malým obchodním zákazníkům s neprůběžným měřením).

Maloobchodní dodávky zemního plynu

- (25) Pokud jde o maloobchodní dodávky plynu, Komise rozlišuje mezi dodávkami zemního plynu malým zákazníkům a dodávkami zemního plynu velkým zákazníkům, kteří se dále dělí na velké průmyslové zákazníky a elektrárny⁽¹⁾.
- (26) Ve svém rozhodnutí M.4238 E.ON/PP⁽²⁾ týkajícím se českého maloobchodního trhu s plynem ponechala Komise definici otevřenou, neboť dotčená transakce nevedla k obavám z narušení hospodářské soutěže v rámci žádné z alternativních definic.
- (27) Ve své rozhodovací praxi⁽³⁾ český ÚOHS rovněž zvažoval segmentaci maloobchodního trhu s plynem podle různých kategorií konečných zákazníků, ale nakonec ponechal definici otevřenou.
- (28) Žadatel u dodávek plynu též rozlišuje mezi velkými a malými zákazníky. Zákazníky, kteří odebírají velké dodávky plynu⁽⁴⁾, jsou obchodní zákazníci s i) automatickým průběžným měřením s dálkovým (A) nebo měsíčním (B) odečtem, kteří mají roční spotřebu nejméně 4,2 GWh, nebo s ii) neintervalovým měřením s měsíčním odečtem, kteří mají roční spotřebu mezi 0,63 a 4,2 GWh. Od dodavatelů obvykle dostávají individualizované nabídky. Malými zákazníky jsou obchodní zákazníci a domácnosti s neintervalovým měřením s jiným než měsíčním odečtem, kteří mají roční spotřebu nižší než 0,63 GWh. Obvykle dostávají standardizované nabídky. Každá kategorie představuje přibližně polovinu celkové spotřeby plynu.
- (29) Vzhledem ke skutečnostem uvedeným ve 25. až 28. bodě odůvodnění pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 34 směrnice 2014/25/EU, a aniž je dotčeno uplatňování jiných právních předpisů Unie, jsou relevantními výrobními trhy tyto trhy: a) maloobchodní dodávky zemního plynu velkým zákazníkům; b) maloobchodní dodávky zemního plynu malým zákazníkům.

RELEVANTNÍ ZEMĚPISNÉ TRHY

Maloobchodní dodávky elektřiny

- (30) Komise již dříve zjistila⁽⁵⁾, že maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům probíhaly v celostátním měřítku, zatímco o užších, regionálních trzích se mohlo uvažovat u maloobchodních dodávek elektřiny malým zákazníkům. Ve svém rozhodnutí M. 4238 E.ON/PP⁽⁶⁾ týkajícím se českého maloobchodního trhu Komise uvedla, že šetření trhu potvrdilo, že maloobchodní trh s elektřinou je přinejmenším celostátní. Nicméně otázka přesného rozsahu zeměpisného trhu zůstala otevřená. ÚOHS konstatoval, že trh pro maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům je svým rozsahem trhem celostátním⁽⁷⁾.
- (31) Podle žadatele existuje v současné době přibližně 65 aktivních dodavatelů s více než 100 odběrnými místy, kteří mohou dodávat elektřinu velkým i malým obchodním zákazníkům a domácnostem celostátně. To by ukazovalo na celostátní rozsah trhů pro maloobchodní dodávky.
- (32) V České republice existují tři distribuční oblasti podle vlastnictví distribučních společností⁽⁸⁾. Vzhledem k tomu, že tyto tři regionální distributoři mají ve svých příslušných distribučních oblastech vysoké podíly na trhu, lze říci, že se Česká republika vyznačuje silnou regionalizací. Skupina ČEZ – prostřednictvím své dceřiné společnosti ČEZ

⁽¹⁾ M. 4180, *Gaz de France/Suez*, 63. bod odůvodnění; M.3868, *DONG/Elsam/Energi E2*, 193. bod odůvodnění a násl.; M. 3440 — *EDP/ENI/GDP*, 215. bod odůvodnění a násl.; M.5740 — *Gazprom/A2 A/JOF*, 17. bod odůvodnění a násl.;

⁽²⁾ M.4238 E.ON/PP, 16. bod odůvodnění.

⁽³⁾ Rozhodnutí ÚOHS č. ÚOHS-S0830/2015/KS-45620/2015/840/JMě ze dne 21. prosince 2015, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; rozhodnutí ÚOHS č. ÚOHS-S0438/2016/KS-28103/2016/840/LBř ze dne 7. července 2016, BOHEMIA ENERGY entity s.r.o./RIGHT POWER a.s.

⁽⁴⁾ Tento trh nezahrnuje zásobování plynových elektráren, které obvykle kupují plyn přímo na energetických burzách a plyn je jim dodáván v rámci nákupu kapacity plynovodu.

⁽⁵⁾ M. 5496, *Vattenfall/Nuon Energy*, 15. bod odůvodnění a násl.; M. 7778, *Vattenfall/Engie/GASAG*, 37. bod odůvodnění.

⁽⁶⁾ M. 4238 E.ON/PP, 19. a 20. bod odůvodnění.

⁽⁷⁾ Rozhodnutí o spojení ÚOHS-S492/2011/KS vydané českým ÚOHS.

⁽⁸⁾ Skupina ČEZ, zavedená česká elektrárnská společnost, v současnosti stále ve vlastnictví státu, vlastní pět z osmi distribučních sítí elektřiny, dvě distribuční sítě jsou ve vlastnictví společnosti E.ON a elektrárnská distribuční společnost v oblasti hlavního města je vlastněna společností Pražská energetika a.s. (dále jen „PRE“), kterou vlastní společnost EnBW a Hlavní město Praha a kontroluje ji společnost EnBW. Viz zpráva CRA, bod 2, s. 1.

Distribuce – je největším distributorem s pěti z osmi elektrických distribučních sítí, což představuje přibližně [...] veškeré elektřiny spotřebované v České republice; pro srovnání, [...] spotřeby elektřiny pochází z distribuční oblasti společnosti E.ON a pouze [...] z distribuční oblasti společnosti PRE; zbytek pak pochází z místních distribučních zón⁽¹⁾. Celkem přibližně [...] % všech odběrných míst se nachází v oblasti společnosti ČEZ Distribuce. Ne ve všech dodává elektřinu ČEZ Prodej (společnost v rámci skupiny ČEZ zaměřená na maloobchodní dodávky), tato společnost však dodává elektřinu velké většině ([...] %) malých obchodních zákazníků a domácností ve své distribuční oblasti⁽²⁾.

- (33) Na celostátní úrovni ČEZ Prodej zásobuje [...] milionu domácích odběrných míst, což odpovídá přibližně [...] % podílu na trhu z hlediska počtu odběrných míst.
- (34) Dalším prvkem, který ukazuje na nejednotné podmínky hospodářské soutěže ve všech třech distribučních oblastech, má být skutečnost, že společnost PRE si u standardní sazby ve své oblasti účtuje přibližně o [...] % více za energetickou složku. Žadatel odůvodňuje tento rozdíl v cenách působením nízkonákladové dceřiné společnosti PRE (Yello Energy) mimo její oblast, ale tvrdí, že ČEZ Prodej a E.ON účtují stejné ceny za energetickou složku sazby ve všech třech oblastech⁽³⁾.
- (35) Pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 34 směrnice 2014/25/EU, a aniž je dotčeno uplatňování jiných právních předpisů Unie, lze vzhledem k existenci velkého počtu maloobchodníků působících na vnitrostátní úrovni považovat zeměpisný rozsah trhu maloobchodních dodávek elektřiny konečným zákazníkům v České republice za celostátní pro velké i malé zákazníky. To však nevylučuje možnou přítomnost i významných regionálních prvků.

Maloobchodní dodávky zemního plynu

- (36) Jak Komise již dříve definovala, mají trhy pro maloobchodní dodávky plynu, včetně dodávek malým zákazníkům, celostátní rozsah⁽⁴⁾.
- (37) Ve svém rozhodnutí M.4238 E.ON/PP⁽⁵⁾ týkajícím se českého maloobchodního trhu ponechala Komise definici otevřenou, neboť dotčená transakce nevedla k obavám z narušení hospodářské soutěže v rámci žádné z alternativních definic.
- (38) Ze zeměpisného hlediska považoval ÚOHS ve své předchozí praxi⁽⁶⁾ relevantní trhy produktů v odvětví maloobchodních dodávek plynu co do rozsahu za celostátní.
- (39) Podle nejnovějších informací existuje v současné době na českém maloobchodním trhu s plynem velké množství aktivních dodavatelů⁽⁷⁾. Jak uvedl žadatel, mohou tito dodavatelé dodávat velkým a malým zákazníkům celostátně.
- (40) Stejně jako v případě elektřiny lze i distribuci plynu v České republice rozdělit do tří distribučních oblastí podle vlastnictví distribučních společností⁽⁸⁾. Pokud jde o maloobchodní dodávky plynu domácnostem, konstatuje Komise s ohledem na tržní podíly zavedených distributorů plynu v jednotlivých distribučních oblastech, že struktura trhu je podobná jako v případě elektřiny. V roce 2015 dosahovaly tyto tržní podíly zhruba [...] % v případě RWE, [...] % v případě PP a [...] % v případě E.ON⁽⁹⁾. Pokud však jde o dodávky plynu velkým zákazníkům, jsou tržní podíly těchto společností na celostátní úrovni více zředěné⁽¹⁰⁾.
- (41) Energetická složka ceny plynu není regulována a stanoví ji místní distribuční společnosti v každé ze tří distribučních oblastí. Z analýzy žadatele vyplývá, že výše energetické složky celkové ceny plynu stanovená společnostmi PP i RWE je stejná ve všech distribučních oblastech, zatímco E.ON má stejné ceny v oblastech společností PP a RWE a mírně nižší ceny (méně než [...] %) ve své vlastní oblasti⁽¹¹⁾. Vzhledem k těmto skutečnostem žadatel tvrdí, že maloobchodní trh s plynem je svým rozsahem trhem celostátním.

⁽¹⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 1, s. 6.

⁽²⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 8, s. 23.

⁽³⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 9, s. 23.

⁽⁴⁾ M/3696 – E.ON/MOL (2005), 138. a 140. bod odůvodnění.

⁽⁵⁾ M.4238 E.ON/PP, 16. bod odůvodnění.

⁽⁶⁾ Věc S830/2015/KS Bohemia Energy entity s.r.o./Europe Easy Energy a.s.; S713/2016/KS Bohemia Energy entity s.r.o./X Energie s.r.o.

⁽⁷⁾ V národní zprávě Energetického regulačního úřadu za rok 2016 se uvádí, že v roce 2016 působilo na maloobchodním trhu v České republice 98 aktivních obchodníků dodávajících plyn zákazníkům. (https://www.eru.cz/documents/10540/462958/NZ_ERU_2016/d5ed924a-f8b8-42c2-b47b-cd71d43dc1b7).

⁽⁸⁾ Viz zpráva CRA, bod 2, s. 1.

⁽⁹⁾ Viz zpráva CRA, s. 31, tabulka 17.

⁽¹⁰⁾ Tj. [...] % pro RWE a [...] % pro PP a E.ON dohromady (viz zpráva CRA, s. 22, tabulka 7). Avšak podle novějších údajů činily tržní podíly v roce 2016 v případě velkých zákazníků [...] % (RWE), [...] % (PP) a [...] % (E.ON) (viz odpověď žadatele ze dne 12. dubna 2018 na žádost Komise o informace ze dne 21. prosince 2017, s. 16).

⁽¹¹⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 18, s. 33.

- (42) Pro účely posouzení, zda jsou splněny podmínky stanovené v článku 34 směrnice 2014/25/EU, a aniž je dotčeno uplatňování jiných právních předpisů Unie, lze vzhledem k existenci velkého počtu maloobchodníků působících na celostátní úrovni považovat zeměpisný trh pro maloobchodní dodávky zemního plynu konečným zákazníkům v České republice za celostátní pro velké i malé zákazníky. To však, stejně jako v případě dodávek elektřiny, nevylučuje možnou přítomnost i významných regionálních prvků.

Analýza trhu

- (43) Komise přijala další rozhodnutí⁽¹⁾ o použitelnosti výjimek z pravidel pro zadávání zakázek pro maloobchodní dodávky elektřiny a plynu. V těchto rozhodnutích založila Komise svoje posouzení zejména na těchto kritériích: počet účastníků trhu celkově, tržní podíl největších účastníků trhu dohromady, míra změn dodavatele u konečných spotřebitelů, likvidita velkoobchodních trhů a regulace cen.

Maloobchodní dodávky elektřiny

- (44) Nejprve je třeba poukázat na to, že dodavatel, který chce být spolehlivým dlouhodobým účastníkem trhu vytvářejícím účinný konkurenční tlak na maloobchodní úrovni v České republice, musí mít přístup ke konkurenčním zdrojům elektřiny, a to buď prostřednictvím vlastních výrobních kapacit, nebo prostřednictvím likvidních velkoobchodních trhů se všemi nezbytnými velkoobchodními produkty v České republice nebo v cizině prostřednictvím dovozu. V opačném případě jsou maloobchodníci při nákupu elektřiny závislí na svých vertikálně integrovaných konkurentech, což znamená, že jsou pod neustálou hrozbou snižování marží, a to dále výrazně omezuje konkurenční tlak, který mohou vykonávat na vertikálně integrované dodavatele, jako je ČEZ.
- (45) Při posuzování toho, zda jsou maloobchodní dodávky elektřiny přímo vystaveny hospodářské soutěži, je tedy rovněž třeba uvážit podmínky hospodářské soutěže na předcházejícím trhu výroby a velkoobchodní dodávky elektřiny a postavení hospodářských subjektů na něm⁽²⁾.

Počet účastníků trhu, tržní podíly největších účastníků trhu

- (46) V červnu 2017 dodávalo ve všech třech distribučních oblastech – skupiny ČEZ a společností E.ON a PRE – 65 aktivních dodavatelů do více než 100 odběrných míst. Největším dodavatelem pro velké i malé zákazníky je ČEZ Prodej, za ním následují E.ON a PRE. Ostatní soutěžitelé mají podstatně menší podíly na trhu dodávek koncovým zákazníkům.
- (47) V předchozích rozhodnutích⁽³⁾ měla Komise za to, že pokud jde o trh pro maloobchodní dodávky elektřiny, je jedním z relevantních ukazatelů pro posouzení koncentrace trhu a celkového stavu hospodářské soutěže tržní podíl tří největších podniků dohromady. Vzhledem k tomu, že pravidla pro zadávání veřejných zakázek se nevztahují na všechny účastníky trhu, zaměřuje se analýza hlavně na postavení na trhu a konkurenční tlaky na jednotlivé účastníky trhu, na něž se tato pravidla vztahují, tzn. především na společnosti ČEZ Prodej a PP. Avšak v případech, kdy je důležité porozumět podmínkám trhu, na němž ČEZ Prodej a PP působí, jsou do analýzy zahrnuty i ostatní hospodářské subjekty na trhu (viz také 20. bod odůvodnění). Za relevantní mohou být považována i jiná opatření týkající se koncentrace.

Maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům

- (48) ČEZ Prodej zásobuje [...] velkých zákazníků, to je objemově přibližně [...] TWh z [...] TWh⁽⁴⁾. Podíl této společnosti na trhu pro velké zákazníky byl v období 2012–2015 vcelku stabilní na úrovni [...] %⁽⁵⁾, avšak v roce 2016 klesl na [...] %⁽⁶⁾. Komise konstatuje, že k tomuto poklesu došlo ve stejném roce, kdy skupina ČEZ zaznamenala několik výpadků v řadě svých jaderných reaktorů, které ovlivnily přibližně [...] její jaderné kapacity,

⁽¹⁾ Rozhodnutí Komise 2007/141/ES ze dne 26. února 2007, kterým se stanoví, že čl. 30 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb se vztahuje na dodávky elektřiny a plynu v Anglii, Skotsku a Walesu (Úř. věst. L 62, 1.3.2007, s. 23) a prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2016/1674 ze dne 15. září 2016 o vynětí maloobchodních dodávek elektřiny a plynu v Německu z použití směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU (Úř. věst. L 253, 17.9.2016, s. 6).

⁽²⁾ Předcházející trh týkající se velkoobchodu s elektřinou nebyl v předchozích rozhodnutích podle článku 34 směrnice 2014/25/EU posuzován, neboť situace v oblasti hospodářské soutěže na těchto předcházejících trzích nevyvolávala na navazujících trzích žádné pochybnosti.

⁽³⁾ Prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1674, 37. bod odůvodnění a uvedená rozhodnutí.

⁽⁴⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 3, s. 18, a tabulka 6, s. 21.

⁽⁵⁾ Viz žádost, s. 32, tabulka 3.

⁽⁶⁾ V případě velkých průmyslových zákazníků, pokud jsou zahrnuti provozovatelé MDZ, se tržní podíl společnosti ČEZ Prodej zvyšuje z [...] % na [...] % (viz odpověď Komise ze dne 1. srpna 2017 na žádost Komise o informace ze dne 28. června 2017, tabulka 2, s. 8).

což potvrzuje, že přístup ke konkurenčním zdrojům elektřiny je klíčovým faktorem v hospodářské soutěži na maloobchodních trzích. Kromě toho nelze vyloučit, že [...] % podíl společnosti ČEZ Prodej na trhu by byl v jednom nebo více regionech větší, kdyby se počítal na základě regionálního, a nikoli vnitrostátního, zeměpisného trhu pro velké zákazníky. Číselné údaje o podílech na místních trzích pro velké zákazníky napojené na síť společnosti ČEZ Prodej však nebyly předloženy, ačkoli o ně bylo požádáno.

- (49) Během období 2014–2016 byly podíly na trhu pro velké zákazníky vcelku stabilní i v případě společnosti E.ON s přibližně [...] % a v případě společnosti PRE s přibližně [...] %.
- (50) Na celostátní úrovni mají tři hlavní účastníci trhu (ČEZ Prodej, E.ON a PRE) dohromady podíl na trhu pro velké zákazníky přibližně 60 % ⁽¹⁾ (HHI index ⁽²⁾ byl pro tento trh vypočítán ve výši 1 847 ⁽³⁾). Pokud jde o další dodavatele pro velké zákazníky, Bohemia Energy, CENTROPOL, RWE, Veolia Komodity, Lumius, EP Energy Trading, Slovenské elektrárne a Amper Market, jsou všichni pod úrovní [...] %.

Maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům

- (51) Na celostátní úrovni zásobuje ČEZ Prodej [...] % malých zákazníků ⁽⁴⁾, pokud jde o objem dodávek; v distribuční oblasti skupiny ČEZ však byl spotřebován větší objem, a to [...] TWh z [...] TWh spotřebovaných malými zákazníky ⁽⁵⁾. Podíly společnosti ČEZ Prodej na trhu pro tyto zákazníky byly v období 2012–2015 vcelku stabilní na úrovni [...] % ⁽⁶⁾. Komise však podotýká, že podle stanoviska ÚOHS tržní podíly společnosti ČEZ Prodej za posledních 6 let poklesly ⁽⁷⁾.
- (52) Na místní úrovni jsou tržní podíly zavedených účastníků trhu pro malé zákazníky vysoké: v letech 2014–2015 měly společnosti ČEZ Prodej a E.ON na trhu [...] % podíl ve svých distribučních oblastech a společnost PRE měla [...] % podíl na trhu v oblasti Prahy. Působení každého ze tří hlavních dodavatelů v oblastech ostatních dvou bylo zanedbatelné ([...] %) ⁽⁸⁾. To potvrzuje přítomnost významných regionálních prvků.
- (53) Během období 2014–2016 byly podíly na trhu pro malé zákazníky vcelku stabilní i v případě společnosti E.ON s přibližně [...] % a v případě společnosti PRE s přibližně [...] %. Na celostátní úrovni mají tři hlavní účastníci trhu (ČEZ Prodej, E.ON a PRE) dohromady podíl na trhu pro malé zákazníky přibližně 74 % ⁽⁹⁾ (HHI index byl pro tento trh vypočítán ve výši 2 664) ⁽¹⁰⁾. Největším konkurentem v kategorii malých zákazníků je Bohemia Energy s [...] %.

Míra změn dodavatele u konečných spotřebitelů

- (54) Počet odběratelů, kteří mění dodavatele, je také považován za relevantní ukazatel účinné hospodářské soutěže. Je možné definovat dva typy zákaznických změn: externí změnu, která znamená změnu dodavatele, a interní změnu, kterou představuje změna sazby nebo smlouvy se stávajícím dodavatelem. V předchozím rozhodnutí ⁽¹¹⁾ Komise analyzovala zejména externí změny.

⁽¹⁾ Pro srovnání, v prováděcím rozhodnutí (EU) 2016/1674 bylo konstatováno, že tržní podíl čtyř největších maloobchodních prodejců elektřiny v Německu dohromady činil 33 %, a v rozhodnutí Komise 2010/403/ES o vynětí výroby a velkoobchodního prodeje elektřiny v italské makrozóně Sever a maloobchodního prodeje elektřiny konečným zákazníkům napojeným na soustavu středního, vysokého a velmi vysokého napětí v Itálii z použití směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb (Úř. věst. L 186, 20.7.2010, s. 44), které se týkalo Itálie, bylo uvedeno, že tržní podíl tří největších maloobchodních prodejců elektřiny dohromady činil 43,89 %. V rozhodnutí Komise 2006/422/ES, kterým se stanoví, že čl. 30 odst. 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb se vztahuje na výrobu a prodej elektřiny ve Finsku, s výjimkou Ålandských ostrovů (Úř. věst. L 168, 21.6.2006, s. 33), které se týkalo Finska, byl tento podíl na trhu na úrovni 35–40 %.

⁽²⁾ HHI – Herfindahl-Hirschmanův index.

⁽³⁾ Viz žádost, s. 7.

⁽⁴⁾ Údaje týkající se malých zákazníků viz tabulka 10 v odpovědi žadatele ze dne 10. května 2017 na žádost Komise o informace ze dne 21. dubna 2017.

⁽⁵⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 3 na straně 18 společně s tabulkou 8 na straně 23.

⁽⁶⁾ Viz žádost, tabulka 3, s. 32.

⁽⁷⁾ Viz stanovisko ÚOHS, s. 2.

⁽⁸⁾ Viz zpráva CRA, tabulka 8, s. 23.

⁽⁹⁾ Pro srovnání, v prováděcím rozhodnutí (EU) 2016/1674 bylo konstatováno, že tržní podíl čtyř největších maloobchodních prodejců elektřiny v Německu dohromady činil 36 %. V rozhodnutí 2006/422/ES, které se týkalo Finska, byl tento podíl na trhu na úrovni 35–40 %.

⁽¹⁰⁾ Viz prezentace CRA pro GŘ pro hospodářskou soutěž ze dne 9. června 2017.

⁽¹¹⁾ Prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1674.

Maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům

- (55) Žadatel tvrdí, že míra externích změn je u velkých spotřebitelů poměrně vysoká. Míra externích změn u velkých zákazníků však klesla z přibližně 30 % v roce 2010 na 16 % v roce 2015; průměrná míra externích změn během těchto šesti let činila 22 % ⁽¹⁾. Pro srovnání, průměrná míra externích změn je v České republice vyšší než v Německu (přibližně 11 %) ⁽²⁾ a nižší než v Itálii (přibližně 32 %) ⁽³⁾. Podle žadatele změnou dodavatele elektřiny nevznikají žádné náklady. Zákazníci přímo napojení na síť vysokého napětí si zajišťují dodávky elektřiny prostřednictvím nabídkových řízení nebo přímo nakupují elektřinu na burzách, což může vysvětlovat jejich tendenci měnit dodavatele častěji než malí zákazníci (viz 56. až 59. bod odůvodnění) ⁽⁴⁾.

Maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům

- (56) Žadatel tvrdí, že míra externích změn není u malých zákazníků vysoká, a to údajně díky vysoké úrovni spokojenosti zákazníků a/nebo sjednání nové smlouvy se stejným dodavatelem. Míra externích změn dodavatele u malých zákazníků činila v roce 2015 přibližně 4,6 % (tedy stejně jako v roce 2010); průměrná míra externích změn během těchto šesti let činila 5 % ⁽⁵⁾. Podle žadatele je externí změna dodavatele elektřiny poměrně snadná i pro malé zákazníky. Podle šetření u zákazníků provedených žadatelem by malí zákazníci ve všech třech distribučních oblastech změnili dodavatele elektřiny „v reakci na zvýšení cen o 5–10 %“ ⁽⁶⁾.
- (57) Ve stanovisku ÚOHS se uvádí, že podle průzkumu, který si objednala společnost ČEZ Prodej, jsou zákazníci velmi citliví na ceny a jsou ochotni přejít k jinému dodavateli ⁽⁷⁾. Kromě toho se ve stanovisku ÚOHS uvádí, že „dodavatelé začali svým zákazníkům poskytovat výrazné slevy v podobě retenčních nabídek, aby si je udrželi“, a díky tomu, jak vyplývá z interních údajů společnosti ČEZ Prodej, „se značná část zákazníků ČEZ Prodej, která by jinak přešla k jinému dodavateli, rozhodla zůstat, a získat tak výhodnější cenu“ ⁽⁸⁾. Ve stanovisku ÚOHS bylo rovněž vyvozeno, že kombinací míry externích změn s mírou interních změn u společnosti ČEZ Prodej vychází výsledná míra změn, pokud jde o domácnosti, ve výši [...] %.
- (58) Komise však podotýká, že nejnovější dostupné veřejné informace ⁽⁹⁾ naznačují, že míra interních změn v České republice, pokud jde o domácnosti, je spíše nižší. Zejména tříletý průměr míry interních změn v odvětví elektřiny u zákazníků v domácnostech činí pouze 2 %, zatímco pětiletý průměr externích změn je u zákazníků v domácnostech v tomto odvětví 6 % ⁽¹⁰⁾.
- (59) Kromě toho Komise podotýká, že český regulační orgán – Energetický regulační úřad (dále jen „ERÚ“) – poukazuje v souvislosti s maloobchodním trhem s elektřinou na určité nejasné smluvní podmínky ve smlouvách na dobu určitou s automatickým prodloužením, kvůli kterým může být pro zákazníky těžší zjistit data a podmínky, kdy je možné smlouvy vypovědět ⁽¹¹⁾. Tato skutečnost ohledně smluv na dobu určitou s automatickým prodloužením byla potvrzena v poslední dostupné národní zprávě ERÚ za rok 2016 ⁽¹²⁾.

Přístup k elektřině na velkoobchodní úrovni

- (60) Likvidita velkoobchodního trhu je významným ukazatelem pro hospodářskou soutěž, neboť díky dostatečnému objemu na straně nabídky i poptávky po příslušných velkoobchodních produktech (např. Base Load, Peak Load,

⁽¹⁾ Viz žádost, tabulka 12, s. 58. Procentuální hodnoty jsou vypočítány na základě počtu odběrných míst.

⁽²⁾ Prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1674, 39. bod odůvodnění.

⁽³⁾ Rozhodnutí 2010/403/EU, 18. bod odůvodnění.

⁽⁴⁾ Viz zpráva CRA, s. 43.

⁽⁵⁾ Viz žádost, tabulka 13, s. 59. Procentuální hodnoty jsou vypočítány na základě počtu odběrných míst.

⁽⁶⁾ Viz zpráva CRA, s. 49.

⁽⁷⁾ Viz stanovisko ÚOHS, s. 2, poslední odstavec.

⁽⁸⁾ Viz stanovisko ÚOHS ze dne 14. června 2017, s. 3, body 3 a 4.

⁽⁹⁾ ACER/CEER Annual Report on the Results of Monitoring the Internal Electricity and Gas Markets in 2015 (Výroční zpráva ACER/CEER o výsledcích monitorování vnitřních trhů s elektřinou a plynem za rok 2015), listopad 2016, s. 66, https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER_Market_Monitoring_Report_2015.pdf

⁽¹⁰⁾ Pětiletá průměrná míra externích změn v České republice je nižší než v Německu, Švédsku, Finsku a Velké Británii.

⁽¹¹⁾ Národní zpráva ERÚ za rok 2015, s. 21. (https://www.eru.cz/documents/10540/462958/NZ_ERU_2016/d5ed924a-f8b8-42c2-b47b-cd71d43dc1b7), národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 25.

⁽¹²⁾ Národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 25.

hodinové bloky pro různé časové rámce) mají dodavatelé, kteří nedisponují vlastními výrobními kapacitami, možnosti získání zdrojů a zajištění, což jim umožňuje vstupovat na maloobchodní trhy a vytvářet konkurenci vertikálně integrovaným dodavatelům, kteří mají vlastní výrobní kapacity.

Skupina ČEZ zůstává zdaleka největším výrobcem elektřiny

- (61) Skupina ČEZ vyrobila [...] % elektrické energie vyrobené v České republice v roce 2016 ⁽¹⁾. Druhý největší výrobce (Elektrárna Počerady a.s.) měl tržní podíl ve výši [...] % a z dalších tří největších výrobců (Sokolovská Uhelná a.s., Elektrárna Dětmarovice a.s. a Severní Energetická a.s. ⁽²⁾), ani jeden nedosáhl [...] % podílu ⁽³⁾. Dalších šest výrobců v pořadí bylo se svými podíly pod 3 % hranicí a o zbytek (přibližně 17 % vyrobené elektřiny) se dělí velké množství malých solárních či větrných elektráren a zemědělských podniků. Společnosti E.ON a PRE a ostatní menší maloobchodní prodejci (např. společnosti Bohemia Energy či CENTROPOL) nemají v České republice žádná vlastní výrobní zařízení.
- (62) Skupina ČEZ tak i nadále zůstává největším výrobcem elektrické energie v České republice. Jeho podíl na trhu, pokud jde o výrobu, lze vyvodit jako důsledek jeho privilegovaného přístupu k nejlevnějším výrobním zdrojům v České republice (jaderné palivo, hnědé a černé uhlí).
- (63) Pokud jde o výrobu jaderné energie, je třeba poznamenat, že v letech 2016–2017 zaznamenala skupina ČEZ několik výpadků u řady svých jaderných reaktorů [...].
- (64) V rámci českého dlouhodobého strategického plánu České republiky v oblasti energetiky ⁽⁴⁾ by výroba elektřiny z jaderné energie měla do roku 2050 pokrýt přibližně polovinu celkové spotřeby elektrické energie (v současné době se jedná zhruba o třetinu). České orgány plánují od roku 2035 postupně ukončit provoz čtyř jednotek v jaderné elektrárně Dukovany a zároveň plánují výstavbu nových reaktorů ve dvou stávajících jaderných areálech (Dukovany a Temelín), přičemž buď jadernou divizi skupiny ČEZ odkoupí stát, nebo bude skupina ČEZ tato nová zařízení financovat. V takovém případě, bude-li provoz reaktorů skupiny ČEZ plně obnoven a dojde-li v příštím roce k předpovídanému nárůstu výroby elektřiny ⁽⁵⁾, je pravděpodobné, že podíl skupiny ČEZ na trhu s výrobou elektřiny opět naroste na předchozí úroveň.

Využití velkoobchodního trhu

- (65) Na velkoobchodní úrovni se elektřina prodává buď interně v rámci vertikálně integrovaných podniků (jako jsou subjekty skupiny ČEZ), jejichž činnost zahrnuje výrobu i maloobchodní prodej elektřiny, nebo je obchodována různými způsoby: prostřednictvím čistě dvoustranných (mimoburzovních – OTC) nebo zprostředkovaných obchodů, na termínových trzích, které organizuje společnost Power Exchange Central Europe a.s. (dále jen „PXE“) nebo Českomoravská komoditní burza Kladno (dále jen „CMCEK“) ⁽⁶⁾, a na spotových trzích organizovaných českým operátorem trhu s elektřinou a plynem – společností OTE a.s. Obchodníci s elektřinou mohou k nákupu i prodeji využít jakoukoli kombinaci dvoustranných smluv nebo burzovních produktů včetně platform OTE, a.s. a zahraničních burz ⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾.
- (66) Velkoobchodní ceny na burze PXE tradičně kopírují ceny na burze EEX. V tomto ohledu žadatel tvrdí, že společnost ČEZ Prodej ⁽⁹⁾ nemá žádnou konkurenční výhodu oproti ostatním maloobchodním prodejčům na trhu, kteří svou elektřinu obchodují na burze PXE, protože [...] ⁽¹⁰⁾. Je však třeba poznamenat, že tato úroveň cen vychází z čistě smluvního ujednání mezi dvěma společnostmi náležejícími k téže skupině, a může se tedy kdykoli změnit a nemá žádný dopad na celkový zisk skupiny ČEZ.

⁽¹⁾ V přesnějších číslech téměř [...] TWh z celkové hrubé výroby elektřiny ve výši přibližně [...] TWh (viz odpověď žadatele ze dne 10. května 2017 na žádost Komise o informace ze dne 21. dubna 2017, s. 1, tabulka 1). ERÚ uvádí, že v roce 2016 činila hrubá výroba elektřiny celkem 83,3 TWh.

⁽²⁾ Nicméně poté, co skupina ČEZ oznámila prodej uhelné elektrárny Počerady (1 000 MW) společnosti Česká uhelná, lze předpokládat, že se tržní podíl společnosti Severní Energetická (dceřiná společnost společnosti Česká uhelná) mírně zvětší.

⁽³⁾ Viz odpověď žadatele ze dne 1. srpna 2017 na žádost Komise o informace ze dne 28. června 2017.

⁽⁴⁾ Viz Platts Power in Europe, vydání 753, 3. července 2017, s. 15.

⁽⁵⁾ V březnu 2017 skupina ČEZ předpovídala, že v roce 2018 zvýší výrobu elektrické energie na 66 TWh (z 59 TWh, což byl objem výroby v roce 2015) – viz Platts Power in Europe, vydání 722 (28. března 2016), s. 15.

⁽⁶⁾ Tato komoditní burza je zaměřena spíše na domácí než mezinárodní obchod.

⁽⁷⁾ Zejména Evropská energetická burza v Lipsku (EEX).

⁽⁸⁾ Národní zpráva ERÚ za rok 2015, s. 17, 18.

⁽⁹⁾ ÚOHS ve svém stanovisku uvádí tentýž argument.

⁽¹⁰⁾ Viz odpověď žadatele ze dne 28. března 2017 na žádost Komise o informace ze dne 24. března 2017.

- (67) Objem obchodů na velkoobchodních trzích (spotových a forwardových, zprostředkovaných obchodů a obchodů na burzách) v České republice v roce 2016 [...] TWh) dosahoval zhruba [...] hodnoty roční spotřeby elektřiny⁽¹⁾. V konkrétních číslech – objem mimoburzovních transakcí obchodovaných v roce 2016 na obchodních platformách, jako např. Trayport, činil [...] TWh (z celkového obchodovaného objemu [...] TWh), což znamená mírný nárůst od roku 2008, kdy dosahoval hodnoty [...] TWh⁽²⁾. Pro srovnání, německý velkoobchodní trh byl desetkrát větší než celkový objem odběrů elektřiny⁽³⁾. V České republice byl na největší energetické burze (PXE⁽⁴⁾) registrován malý objem futures obchodů⁽⁵⁾, přičemž v rámci domácích obchodních systémů, jako je CMCEK, byl obchodován jen velmi malý objem (2–3 TWh)⁽⁶⁾. Objem obchodů na denních a vnitrodenních trzích (spotových trzích organizovaných OTE), které jsou pro maloobchodní prodejce také nutné, aby mohli počítat s velkoobchodními trhy, sice od roku 2008 narostl, ale dotčený objem zůstává malý⁽⁷⁾. A konečně, vzhledem k nedostatečným údajům ohledně objemů přímých (mimoburzovních) dvoustranných obchodů není Komise s to posoudit, zda jsou tyto objemy dostatečné pro nové účastníky na trhu, aby mohli obstát v konkurenci na trhu⁽⁸⁾.

Možnosti dovozu

- (68) Pokud jde o dovoz, žadatel uvedl, že existuje „dostatečná propojovací kapacita na česko-německé hranici“⁽⁹⁾. Český provozovatel přenosové soustavy však nahlásil⁽¹⁰⁾ několik kritických situací, k nimž v české přenosové soustavě došlo v důsledku neplánovaných tranzitních toků (tzv. kruhových toků), jež dosáhly objemu několika GW. Konkrétně tyto kruhové toky představují podle českého provozovatele přenosové soustavy velký problém pro stabilitu sítě⁽¹¹⁾ a jsou omezujícím faktorem pro obchod na hranicích ČR, zvláště na hranici s Německem. Z číselných údajů předložených žadatelem⁽¹²⁾ vyplývá, že se dovozní kapacita dostupná pro obchod na hranici s Německem výrazně snížila mezi lety 2014 až 2016⁽¹³⁾.
- (69) Kromě toho by prostor pro dovoz ze sousedních zemí mohly zužovat tradičně nízké velkoobchodní ceny v České republice. Tak tomu bylo v letech 2012 až 2016, kdy průměrná cena na denním trhu v České republice byla nižší ve srovnání s Polskem (o 3,9 EUR/MWh), s Rakouskem (o 0,4 EUR/MWh) a se Slovenskem (o 0,6 EUR/MWh) a pouze ve srovnání s Německem byla mírně vyšší (o 0,4 EUR/MWh)⁽¹⁴⁾.
- (70) Bez ohledu na výše uvedené žadatel uvedl, že v roce 2016 bylo účastníkům trhu přiděleno přibližně 8,6 TWh dovozní kapacity, přičemž 7,9 TWh (tj. „přibližně 13 % celkové spotřeby elektrické energie“) bylo dovezeno v reakci na náhlé výpadky jaderných elektráren skupiny ČEZ⁽¹⁵⁾. Touto výjimečnou okolností lze vysvětlit objemy kapacity, které byly v roce 2016 dovezeny a přiděleny účastníkům trhu. Skupina ČEZ totiž spočítala, že pokud by k těmto výpadkům nebylo došlo, byla by vyrobila dalších [...] TWh elektřiny. Situace se však zlepšuje. Některé reaktory již byly znovu uvedeny do provozu a další mají být zprovozněny již v brzké době. V důsledku toho lze očekávat, že se dovoz bude v budoucnu postupně snižovat, neboť zvyšování výroby elektřiny z jaderné energie s nízkými mezními náklady bude tlačit na snižování cen elektrické energie v České republice.

⁽¹⁾ Údaje předložené žadatelem vycházející z údajů společnosti OTE.

⁽²⁾ Objem mimoburzovních transakcí zprostředkovaných prostřednictvím platformy Trayport se v minulých letech vyvíjel takto: [...] TWh v roce 2008, [...] TWh v roce 2009, [...] TWh v roce 2010, [...] TWh v roce 2011, [...] TWh v roce 2012, [...] TWh v roce 2013, [...] TWh v roce 2014 a [...] v roce 2015. Viz odpověď žadatele ze dne 10. května 2017 na žádost Komise o informace ze dne 3. května 2017.

⁽³⁾ Viz prováděcí rozhodnutí 2016/1674.

⁽⁴⁾ Na burze PXE jsou obchodovány pouze finanční produkty, tj. bez možnosti fyzického dodání.

⁽⁵⁾ [...] TWh v roce 2016 oproti [...] TWh v roce 2008 – viz odpověď žadatele ze dne 10. května 2017 na žádost Komise o informace ze dne 3. května 2017, tabulka 5, s. 4.

⁽⁶⁾ Přibližně 2,6 TWh podle údajů ve výroční zprávě burzy v Kladně za rok 2015 (k dispozici v českém jazyce na internetové adrese: <https://www.cmkbk.cz/zpravy/vz2015/#6/z>, s. 6).

⁽⁷⁾ Zhruba [...] TWh. Viz tabulka 5, strana 4 odpovědi žadatele ze dne 10. května 2017 na žádost Komise o informace ze dne 21. dubna 2017.

⁽⁸⁾ Žadatel nepředložil údaje o objemech elektřiny dodaných v rámci dohod o spolupráci nebo přímých dvoustranných obchodů (bez zprostředkovatele) s tím odůvodněním, že mu tyto údaje nejsou známy. Ve výše uvedených výpočtech nejsou zahrnuty údaje z mimoburzovních platform.

⁽⁹⁾ Viz strana 10 (odpověď na otázku č. 9) odpovědi žadatele ze dne 16. února 2017 na žádost Komise o informace ze dne 31. ledna 2017.

⁽¹⁰⁾ Viz několik zpráv a studií, jež vydal český provozovatel přenosové soustavy – společnost ČEPS, a.s. (www.ceps.cz) – a které se týkají problematiky kruhových toků v regionu.

⁽¹¹⁾ Viz výroční zpráva ERÚ za rok 2016.

⁽¹²⁾ Viz odpověď žadatele ze dne 1. srpna 2017 (a její přílohy) na žádost Komise o informace ze dne 28. června 2017.

⁽¹³⁾ Obchodní kapacita na česko-německých hranicích (ve směru z Německa do České republiky), která je k dispozici na denním trhu, poklesla z [...] MWh v roce 2014 na [...] MWh v roce 2016 (údaje zpracovány na základě přílohy 8 odpovědi žadatele ze dne 1. srpna 2017 na žádost Komise o informace ze dne 28. června 2017).

⁽¹⁴⁾ Viz zpráva agentury ACER 2016 o trzích s elektřinou a plynem za rok 2016 (http://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202016%20-%20ELECTRICITY.pdf).

⁽¹⁵⁾ Viz s. 10 (odpověď na otázku č. 9) odpovědi žadatele ze dne 16. února 2017 na žádost Komise o informace ze dne 31. ledna 2017.

Cenová konkurence a cenová regulace

- (71) Cena dodávek elektřiny konečným zákazníkům se skládá ze dvou hlavních složek ⁽¹⁾: první z nich, která představuje 45 % celkové konečné ceny, zahrnuje fixní náklady na distribuci elektřiny, pomocné služby, systémové poplatky atd.; druhou složkou, která představuje 37 % celkové konečné ceny, je složka silové elektřiny, která zahrnuje maloobchodní marži ⁽²⁾. Tato druhá složka není regulována ⁽³⁾.
- (72) Pokud jde o ceny elektřiny pro konečné spotřebitele, pro velké i malé zákazníky, je úroveň cen včetně daní nižší, než kolik činí průměr EU-28, přičemž ceny jsou nižší než průměr EU-28 i po odečtení daní ⁽⁴⁾. Žadatel uvádí, že v letech 2007 až 2015 byly tyto ceny trvale nižší než odpovídající ceny v Německu.
- (73) Zejména co se týče velkých průmyslových zákazníků ⁽⁵⁾, žadatel uvádí, že se česká energetická složka zmenšila o více než 40 % mezi druhým pololetím 2012 a druhým pololetím 2015, kdy byla o 24 % nižší (tj. 0,0300–0,0400 EUR/kWh) než německá energetická složka (0,0400–0,0500 EUR/kWh). Pokud jde o spotřebitele v domácnostech ⁽⁶⁾, žadatel uvádí, že po druhé polovině roku 2009 se česká energetická složka neustále zmenšovala, přičemž ve druhé polovině roku 2015 činila téměř 0,0400 EUR/kWh, tzn. že byla o 49 % nižší než německá energetická složka (0,0700–0,0800 EUR/kWh) ⁽⁷⁾.
- (74) Žadatel z těchto čísel – na základě údajů Eurostatu – vyvozuje, že „míra hospodářské soutěže je na českém trhu vyšší než na trhu německém, který je přímo vystaven hospodářské soutěži, jak se uvádí v nedávném rozhodnutí Komise o výjimce pro maloobchodní dodávky v Německu.“ ⁽⁸⁾ Toto tvrzení však není podepřeno důkazy, zejména pokud jde o srovnání cen mezi českým a německým trhem. Za určitých podmínek (např. při určitých úrovních mezních nákladů a elasticity poptávky) by podle ekonomické teorie mohly být na vysoce koncentrovaných trzích nižší ceny než na méně koncentrovaných trzích ⁽⁹⁾. Ještě významnější je skutečnost, že dané srovnání cen je výsledkem zvolené jednotky, která byla pro srovnání použita. Německé ceny v posledních letech byly totiž v absolutním vyjádření vyšší než české, ale z pohledu standardu kupní síly byly nižší; v tomto ohledu byly české ceny v roce 2015 vyšší ⁽¹⁰⁾.
- (75) Kromě toho, zejména pokud jde o ceny pro spotřebitele v domácnostech, Agentura pro spolupráci energetických regulačních orgánů (dále jen „ACER“), na základě informací získaných od vnitrostátních regulačních orgánů konstatovala, že „v údajích o cenách pro spotřebitele v domácnostech mohou být nesrovnalosti. Tyto výsledky by proto měly být interpretovány opatrně.“ ⁽¹¹⁾

MALOOBCHODNÍ DODÁVKY ZEMNÍHO PLYNU

Počet účastníků trhu, tržní podíly největších účastníků trhu

- (76) Z nejnovějších údajů ERÚ vyplývá, že v roce 2016 působilo na maloobchodním trhu v České republice 98 aktivních obchodníků dodávajících plyn zákazníkům ⁽¹²⁾. Celkové náklady ⁽¹³⁾ vstupu na trh pro maloobchodní dodávky plynu jsou nízké a zřejmě nepředstavují překážku vstupu na trh.

⁽¹⁾ Daně činí 18 % ceny.

⁽²⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, graf 8, s. 20.

⁽³⁾ Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je cena elektřiny dodávané dodavatelem poslední instance, což je v České republice okrajový případ.

⁽⁴⁾ Viz <http://ec.europa.eu/eurostat/web/energy/data/database>

⁽⁵⁾ Pro účely tohoto cenového propočtu žadatel definuje velké průmyslové zákazníky jako zákazníky, jejichž spotřeba se pohybuje od 2 000 do 20 000 MWh.

⁽⁶⁾ Pro účely tohoto cenového propočtu žadatel definuje spotřebitele v domácnostech jako zákazníky, jejichž spotřeba se pohybuje od 2 500 do 5 000 kWh.

⁽⁷⁾ Viz zpráva CRA, s. 41 a s. 42.

⁽⁸⁾ Bod 5.2 žádosti, s. 37, poslední odstavec.

⁽⁹⁾ Například v případě oligopolního trhu podle Cournotova modelu lze dokázat, že souhrnný Lernerův index tržní síly (procentní podíl ceny, který není určen na pokrytí mezních nákladů, označován také jako cenová přírážka) je v inverzním vztahu k elasticitě poptávky a přímo úměrný ukazateli koncentrace trhu (HHI indexu) (viz např. „Oligopoly Pricing: Old Ideas and New Tools“, kapitola 4, Vives, 1999, MIT Press). To znamená, že – jsou-li ostatní podmínky shodné – by trhy s vyšší koncentrací (větší elasticitou poptávky) vykazovaly vyšší (nižší) cenové přírážky. Z toho rovněž vyplývá, že na vysoce koncentrovaném trhu A by podniky mohly mít nižší ceny (a přesto vyšší přírážky) než na jiném méně koncentrovaném trhu B, pokud jsou například mezní náklady na trhu A dostatečně nízké ve srovnání s trhem B. Stejný výsledek bude platit i u jiných kombinací vzájemného vztahu mezních nákladů a elasticity nabídky mezi trhy A a B, včetně kombinací blízkých se skutečným poměrem na českém a německém trhu. Tyto příklady opačných situací tudíž nasvědčují tomu, že na základě pouhého porovnání zjištěných cen a bez přihlídnutí k dalším faktorům by nejspíše nebylo možné jednoznačně vyvodit, zda je jeden trh konkurenceschopnější než jiné trhy.

⁽¹⁰⁾ Výpočet Komise na základě údajů Eurostatu (ref. tabulky: nrg_pc_204 a nrg_pc_205).

⁽¹¹⁾ Viz zpráva agentury ACER o monitorování trhu za rok 2015 – Maloobchodní trhy s elektřinou a plynem – s. 44, poznámka pod čarou 107. https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Publication/ACER%20Market%20Monitoring%20Report%202015%20-%20ELECTRICITY%20AND%20GAS%20RETAIL%20MARKETS.pdf

⁽¹²⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 42.

⁽¹³⁾ Celkové náklady se skládají z nákladů souvisejících s licenci a z provozních nákladů (náklady na marketing, služby zákazníkům atd.).

- (77) V předchozích rozhodnutích⁽¹⁾ měla Komise za to, že pokud jde o trh pro maloobchodní dodávky plynu, je jedním z relevantních ukazatelů pro posouzení koncentrace trhu a celkového stavu hospodářské soutěže tržní podíl tří největších podniků dohromady. Vzhledem k tomu, že pravidla pro zadávání veřejných zakázek se nevztahují na všechny účastníky trhu, zaměřuje se analýza hlavně na postavení na trhu a konkurenční tlaky na jednotlivé účastníky trhu, na něž se tato pravidla vztahují, tzn. především na společnosti ČEZ Prodej a PP. Avšak v případech, kdy je důležité porozumět podmínkám trhu, na němž ČEZ Prodej a PP působí, jsou do analýzy zahrnuty i ostatní hospodářské subjekty na trhu (viz také 20. bod odůvodnění). Za relevantní mohou být považována i jiná opatření týkající se koncentrace.
- (78) Podle nejnovějších údajů⁽²⁾ je z hlediska množství plynu dodaného zákazníkům největším dodavatelem společnost RWE (nyní Innogy Energie, s.r.o.) s téměř [...] % podílem na trhu, následovaná společnostmi PP a E.ON s [...] % tržním podílem. Společnost ČEZ Prodej rovněž působí na tomto trhu. Její tržní podíl dosahuje [...] %⁽³⁾.

Maloobchodní dodávky zemního plynu velkým zákazníkům

- (79) Podle údajů z roku 2016, které předložil žadatel, je RWE s [...] % podílem na trhu největším dodavatelem pro velké zákazníky. Následují společnosti ČEZ Prodej s tržním podílem [...] % a E.ON s [...] %. Komise konstatuje, že pouze společnosti PP a ČEZ Prodej jsou považovány za zadavatele ve smyslu článku 4 směrnice 2014/25/EU, a proto se na ně vztahují pravidla pro zadávání zakázek.
- (80) Tržní podíl těchto tří největších maloobchodních prodejců na českém trhu s plynem pro velké zákazníky činí dohromady 51 %. HHI index byl pro tento trh vypočítán ve výši 1 341⁽⁴⁾.

Maloobchodní dodávky plynu malým zákazníkům

- (81) Podle údajů z roku 2016, které předložil žadatel, je největším dodavatelem pro malé zákazníky RWE s [...] % podílem na trhu. Následují společnosti PP s tržním podílem [...] % a E.ON s [...] %⁽⁵⁾. Společnost ČEZ Prodej rovněž působí na tomto trhu (je čtvrtým největším dodavatelem) a její tržní podíl dosahuje [...] %. Komise konstatuje, že pouze společnosti PP a ČEZ Prodej jsou považovány za zadavatele ve smyslu článku 4 směrnice 2014/25/EU, a proto se na ně vztahují pravidla pro zadávání zakázek.
- (82) Tržní podíl těchto tří největších maloobchodních prodejců na českém trhu s plynem pro malé zákazníky činí dohromady 69 %⁽⁶⁾. HHI index byl pro tento trh vypočítán ve výši 2 024⁽⁷⁾.

Míra změn dodavatele u konečných spotřebitelů

Maloobchodní dodávky zemního plynu velkým zákazníkům

- (83) V národní zprávě ERÚ za rok 2016 jsou údaje o změnách dodavatele uvedeny zvlášť za čtyři různé kategorie zákazníků⁽⁸⁾: „velkoodběratelé“, „střední odběratelé“, „maloodběratelé“ a „domácnosti“.
- (84) První dvě kategorie („velkoodběratelé“ a „střední odběratelé“) lze obecně zařadit do kategorie „velcí zákazníci“, jak je definována pro účely tohoto rozhodnutí. V roce 2016 činila míra změn dodavatele u velkoodběratelů 38 % a u středních odběratelů 29 %. Tyto hodnoty byly u těchto dvou kategorií vysoké i v posledních pěti letech.

Maloobchodní dodávky zemního plynu malým zákazníkům

- (85) Poslední dvě kategorie („maloodběratelé“ a „domácnosti“) lze obecně zařadit do kategorie „malí obchodní zákazníci a domácnosti“, jak je definována pro účely tohoto rozhodnutí.

⁽¹⁾ Prováděcí rozhodnutí (EU) 2016/1674, 37. bod odůvodnění a uvedená rozhodnutí.

⁽²⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 43.

⁽³⁾ Tržní podíly uvedené v tomto bodě odůvodnění jsou vztaheny ke globálním maloobchodním dodávkám plynu (pro velké i malé zákazníky).

⁽⁴⁾ Vypočteno na základě tabulky 1, s. 16 odpovědi žadatele ze dne 12. dubna 2018 na žádost Komise o informace ze dne 21. prosince 2017.

⁽⁵⁾ Viz žádost, s. 70.

⁽⁶⁾ Viz žádost, s. 68.

⁽⁷⁾ Vypočteno na základě tabulky 2, s. 16 odpovědi žadatele ze dne 12. dubna 2018 na žádost Komise o informace ze dne 21. prosince 2017.

⁽⁸⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, tabulka 9, s. 43.

- (86) V roce 2016 činila míra změn dodavatele u maloobděratelů 14 % a u domácností 6,6 %. U maloobděratelů byla míra změn dodavatele v letech 2011 až 2016 vyšší než 10 %. V případě domácností se míra změn dodavatele od roku 2011 postupně snižovala (z původních zhruba 13 % ⁽¹⁾), avšak v roce 2016 tento ukazatel opět vzrostl.

Přístup k plynu na velkoobchodní úrovni ⁽²⁾

- (87) Plyn mohou subjekty obchodující na velkoobchodním trhu pořizovat nákupem na základě dlouhodobých kontraktů, nákupem na komoditních burzách nebo nákupem od jiného obchodníka. Patrně nejvýznamnější vliv při utváření velkoobchodních cen stále přetrvává u dlouhodobých kontraktů s ruskými a norskými producenty plynu. Dlouhodobé kontrakty bývají uzavírány na velice dlouhá období dosahující i 30 let. U těchto kontraktů v minulých letech došlo k určitým úpravám ve výpočtu prodejní ceny, ale samotné dlouhodobé kontrakty zrušeny nebyly ⁽³⁾. Podle údajů Eurostatu dováželo plyn do České republiky v roce 2016 celkem 36 subjektů ⁽⁴⁾.
- (88) Jak uvádí ERÚ, držitel výlučné licence na činnosti operátora trhu v ČR, společnost OTE, a.s., organizuje od roku 2010 spotový trh s plynem. Novelou vyhlášky o Pravidlech trhu s plynem byl denní trh organizovaný operátorem trhu zrušen. Na druhé straně byla pro vnitrodenní trh s plynem stanovena platforma. Jak uvádí ERÚ, tento trh si i v roce 2016 udržel vysokou atraktivitu pro účastníky trhu s plynem ⁽⁵⁾.
- (89) Nejvíce obchodů na velkoobchodním trhu se uskutečňuje mimo burzovní platformy a v podobě dvoustranných obchodů na mimoburzovních trzích. Obchodování na mimoburzovních trzích skýtá tu výhodu, že může probíhat flexibilně, což konkrétně znamená, že zde neexistuje omezení jen na určitý omezený soubor smluv. Významnou roli při mimoburzovním obchodování hraje zprostředkování přes obchodní platformy. V mimoburzovním obchodování došlo od roku 2012 k podstatnému nárůstu. V roce 2016 dosáhly obchodní transakce se zemním plynem zprostředkované na obchodních platformách s Českou republikou jako oblastí dodávek celkem 88 TWh (93 TWh včetně objemu obchodovaného na burzovních platformách). Objem futures kontraktů vzrostl z 0,7 TWh v roce 2014 na 3 TWh v roce 2015.
- (90) V roce 2016 činila roční spotřeba plynu v České republice přibližně 88 TWh. Ve srovnání s rokem 2015 to znamená nárůst o 8,5 %. Poměr objemu obchodování na velkoobchodním trhu a spotřeby je > 1 ⁽⁶⁾.
- (91) S ohledem na skutečnosti popsané v 87. až 90. bodě odůvodnění je Komise v tomto případě toho názoru, že likvidita velkoobchodního trhu České republiky je dostatečná k tomu, aby umožnila maloobchodníkům získat za podmínek hospodářské soutěže přístup k plynu na velkoobchodní úrovni buď na velkoobchodních trzích, nebo prostřednictvím dovozu. Likvidita velkoobchodního trhu České republiky nebrání tomu, aby byly maloobchodní dodávky plynu přímo vystaveny hospodářské soutěži.

Cenová konkurence a cenová regulace

- (92) Cena dodávek plynu konečným zákazníkům, bez připočtení daní, se skládá ze dvou hlavních složek ⁽⁷⁾. První z nich, která představuje 22 % ceny, obsahuje regulované části ceny (za přepravu, distribuci atd.). Druhou částí, která představuje 78 % celkové ceny, je cena samotné komodity, která zahrnuje maloobchodní marži. Tato druhá složka není regulována ⁽⁸⁾.

Maloobchodní dodávky zemního plynu velkým zákazníkům

- (93) Pokud jde o velké zákazníky, je úroveň cen včetně daní nižší, než kolik činí průměr EU-28, přičemž ceny jsou nižší než průměr EU-28 i po odečtení daní ⁽⁹⁾.

Maloobchodní dodávky zemního plynu malým zákazníkům

- (94) V případě malých zákazníků je úroveň cen včetně daní nižší, než kolik činí průměr EU-28, přičemž ceny jsou nižší než průměr EU-28 i po odečtení daní ⁽⁹⁾.

⁽¹⁾ Viz žádost, s. 73.

⁽²⁾ Kromě objemu obchodovaného na velkoobchodním trhu a objemu dovezeného bylo v České republice v roce 2017 vyrobeno množství plynu odpovídající 1 TWh.

⁽³⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 39.

⁽⁴⁾ Viz http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/File:Number_of_entities_bringing_natural_gas_into_the_country-T1.png

⁽⁵⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 39.

⁽⁶⁾ Z objemu plynu obchodovaného na velkoobchodní úrovni odpovídajícího 93 TWh bylo v roce 2016 spotřebováno 88 TWh.

⁽⁷⁾ Viz národní zpráva ERÚ za rok 2016, s. 32.

⁽⁸⁾ Jedinou výjimkou z tohoto pravidla je cena plynu dodávaného dodavatelem poslední instance, avšak tento koncept zatím v České republice nebyl uplatněn, jak je uvedeno v žádosti (třetí odstavec, s. 76).

⁽⁹⁾ Na základě informací uvedených zde: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

4. ZÁVĚRY

4.1. ELEKTRINA

- (95) Hospodářská soutěž na českých maloobchodních trzích s elektřinou je strukturálně omezena skutečností, že maloobchodní prodejci (kromě ČEZ Prodej) nemají dostatečné vlastní výrobní kapacity ani přístup k výrazně likvidním velkoobchodním trhům, ať už v České republice či v zahraničí prostřednictvím dovozu. V důsledku nejsou tito maloobchodní prodejci v takové pozici, aby mohli rovnocenným způsobem konkurovat společnosti ČEZ Prodej, která je vertikálně integrována s největší místní distribuční společností a s největším výrobcem elektřiny.

MALOOBCHODNÍ DODÁVKY ELEKTRINY VELKÝM ZÁKAZNÍKŮM

- (96) Pokud jde o maloobchodní dodávky velkým zákazníkům, mají tři největší společnosti dohromady poměrně velký podíl na trhu (60 %), přičemž tržní podíl největšího účastníka trhu (ČEZ Prodej) činí [...] %. Na druhého a třetího největšího účastníka trhu, konkrétně společnosti E.ON (tržní podíl [...] %) a PRE ([...] %), se nevztahují pravidla Unie pro zadávání zakázek. Přestože jejich podíly na trhu nejsou nevýznamné, jsou schopny vyvíjet konkurenční tlak na společnost ČEZ Prodej jen v omezené míře. Přístup k elektřině na velkoobchodní úrovni není dostatečný – Skupina ČEZ je zdaleka největším výrobcem elektřiny v České republice a kapacita propojení elektroenergetických soustav je omezená – v důsledku toho je likvidita velkoobchodního trhu s elektřinou závislá na chování skupiny ČEZ. To omezuje možnosti těchto konkurujících společností pořizovat elektřinu jak v rámci Base Load produktů, tak i ostatních produktů potřebných za podmínek hospodářské soutěže, což v důsledku zase představuje strukturální omezení jejich schopnosti konkurovat společnosti ČEZ Prodej. Ze stejných důvodů je omezena i schopnost menších účastníků trhu konkurovat dotyčným třem největším dodavatelům.
- (97) Tržní postavení společností ČEZ Prodej, E.ON a PRE je podpořeno tím, že tento trh vykazuje výrazné regionální prvky, přičemž vzhledem k nejednotným podmínkám hospodářské soutěže ve všech třech distribučních oblastech je pro každou konkurenční společnost obtížné ohrozit ve své distribuční oblasti pozici těchto firem. A konečně, v posledních letech se snížil počet případů, kdy zákazníci mění dodavatele, ačkoli je stále vyšší než v případě malých zákazníků.
- (98) Na základě výše posouzených faktorů by podmínka přímého vystavení hospodářské soutěži stanovená v čl. 34 odst. 1 směrnice 2014/25/EU měla být považována za nesplněnou, pokud jde o maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům na území České republiky.

MALOOBCHODNÍ DODÁVKY ELEKTRINY MALÝM ZÁKAZNÍKŮM

- (99) Pokud jde o maloobchodní dodávky malým zákazníkům, mají tři největší společnosti dohromady velký podíl na trhu (74 %), přičemž tržní podíl největšího účastníka trhu (ČEZ Prodej) činí [...] %. Na společnost E.ON, která je s tržním podílem [...] % druhým největším účastníkem trhu, a na společnost PRE, která je s [...] % podílem třetí v pořadí⁽¹⁾, se nevztahují pravidla Unie pro zadávání zakázek. Přestože jejich podíly na trhu nejsou nevýznamné, jsou schopny vyvíjet konkurenční tlak na společnost ČEZ Prodej jen v omezené míře. Přístup k elektřině na velkoobchodní úrovni není dostatečný – Skupina ČEZ je zdaleka největším výrobcem elektřiny v České republice a kapacita propojení elektroenergetických soustav je omezená – v důsledku toho je likvidita velkoobchodního trhu s elektřinou závislá na chování skupiny ČEZ. To omezuje možnosti těchto konkurujících společností pořizovat elektřinu jak v rámci Base Load produktů, tak i ostatních produktů potřebných za podmínek hospodářské soutěže, což v důsledku zase představuje strukturální omezení jejich schopnosti konkurovat společnosti ČEZ Prodej. Ze stejných důvodů je omezena i schopnost menších účastníků trhu konkurovat dotyčným třem největším dodavatelům.
- (100) Tržní postavení společností ČEZ Prodej, E.ON a PRE je podpořeno výraznou regionální povahou tohoto trhu a nejednotnými podmínkami hospodářské soutěže ve všech třech distribučních oblastech, kvůli čemuž je pro každou konkurenční společnost obtížné ohrozit ve své distribuční oblasti pozici těchto firem. A konečně míra, v jaké zákazníci mění dodavatele, je poměrně nízká a z výše uvedených důvodů nejsou nízké maloobchodní ceny ukazatelem přímého vystavení hospodářské soutěži.
- (101) Na základě výše posouzených faktorů by podmínka přímého vystavení hospodářské soutěži stanovená v čl. 34 odst. 1 směrnice 2014/25/EU měla být považována za nesplněnou, pokud jde o maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům na území České republiky.

(1) Údaje týkající se malých zákazníků viz tabulka 10 v odpovědi žadatele ze dne 10. května 2017 na žádost Komise o informace ze dne 21. dubna 2017.

4.2. PLYN

MALOOBCHODNÍ DODÁVKY ZEMNÍHO PLYNU VELKÝM ZÁKAZNÍKŮM

- (102) Pokud jde o maloobchodní dodávky plynu velkým zákazníkům v České republice, lze situaci shrnout takto: na celostátní úrovni působí velký počet dodavatelů, tržní podíl tří největších maloobchodních společností dohromady není příliš velký (51%), na největšího a na třetího největšího účastníka trhu se nevztahují pravidla Unie pro zadávání zakázek, míra změn dodavatele se jeví jako uspokojivá, neexistuje regulace cen pro koncové uživatele a likvidita velkoobchodního trhu zřejmě nepředstavuje překážku pro to, aby byly maloobchodní dodávky plynu přímo vystaveny hospodářské soutěži.
- (103) Na základě výše posouzených faktorů by podmínka přímého vystavení hospodářské soutěži stanovená v čl. 34 odst. 1 směrnice 2014/25/EU měla být považována za splněnou, pokud jde o maloobchodní dodávky plynu velkým zákazníkům na území České republiky.

MALOOBCHODNÍ DODÁVKY ZEMNÍHO PLYNU MALÝM ZÁKAZNÍKŮM

- (104) Pokud jde o maloobchodní dodávky plynu malým zákazníkům v České republice, lze situaci shrnout takto: na celostátní úrovni působí velký počet dodavatelů, tržní podíl tří největších maloobchodních společností dohromady je poměrně velký (69 %), avšak na největšího a na třetího největšího účastníka trhu se nevztahují pravidla Unie pro zadávání zakázek, míra změn dodavatele se jeví jako uspokojivá, neexistuje regulace cen pro koncové uživatele a likvidita velkoobchodního trhu zřejmě nepředstavuje překážku pro to, aby byly maloobchodní dodávky plynu přímo vystaveny hospodářské soutěži.
- (105) Na základě výše posouzených faktorů by podmínka přímého vystavení hospodářské soutěži stanovená v čl. 34 odst. 1 směrnice 2014/25/EU měla být považována za splněnou, pokud jde o maloobchodní dodávky plynu malým zákazníkům na území České republiky.

4.3. ZÁVĚR

- (106) Toto rozhodnutí vychází z právní a skutkové situace od listopadu 2016 do dubna 2018, jak vyplývá z informací předložených žadatelem a z národních zpráv ERÚ. Jeho revize je možná, pokud by podmínky pro použitelnost článku 34 směrnice 2014/25/EU po zásadních změnách právní či skutkové situace již nebyly splněny.
- (107) Vzhledem k tomu, že by se na služby související s maloobchodními dodávkami elektřiny⁽¹⁾ měla i nadále vztahovat směrnice 2014/25/EU, je třeba připomenout, že se zakázkami zahrnujícími více činností by mělo být zacházeno v souladu s článkem 6 uvedené směrnice. To znamená, že zadává-li zadavatel „smíšenou“ zakázku, tedy zakázku určenou k vykonávání činností vyňatých z oblasti působnosti směrnice 2014/25/EU i činností, které z ní vyňaty nejsou, musí se přihlížet k tomu, které činnosti mají být hlavním předmětem zakázky. V případě takové smíšené zakázky, jejímž hlavním účelem je podpora činností, které nejsou vyňaty, se použijí ustanovení směrnice 2014/25/EU. Není-li objektivně možné určit, která činnost má být hlavním předmětem zakázky, zadává se zakázka v souladu s pravidly stanovenými v čl. 6 odst. 3 směrnice 2014/25/EU.
- (108) Opatření stanovená tímto rozhodnutím jsou v souladu se stanoviskem Poradního výboru pro veřejné zakázky,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Směrnice 2014/25/EU se nevztahuje na zakázky zadané zadavateli, které mají umožnit provádění těchto činností na území České republiky:

- a) maloobchodní dodávky zemního plynu velkým zákazníkům;
- b) maloobchodní dodávky zemního plynu malým zákazníkům.

⁽¹⁾ Maloobchodní dodávky elektřiny pro velké zákazníky i pro malé zákazníky.

Článek 2

Směrnice 2014/25/ES se nadále vztahuje na zakázky zadané zadavateli, které mají umožnit provádění těchto činností na území České republiky:

- a) maloobchodní dodávky elektřiny velkým zákazníkům;
- b) maloobchodní dodávky elektřiny malým zákazníkům.

Článek 3

Toto rozhodnutí je určeno České republice.

V Bruselu dne 5. července 2018.

Za Komisi
Elżbieta BIENKOWSKA
členka Komise
